

31989L0398

30.6.1989.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 186/27

PADOMES DIREKTĪVA**(1989. gada 3. maijs)****par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz īpašas diētas pārtikas produktiem**

(89/398/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu,
un jo īpaši tā 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzi-
numu ⁽³⁾,

tā kā Padomes 1976. gada 21. decembra Direktīva 77/94/EEK
par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz īpašas diētas
pārtikas produktiem ⁽⁴⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar
Direktīvu 85/7/EEK ⁽⁵⁾, ir grozīta daudzkārt; tā kā jaunu grozī-
jumu gadījumā iepriekšminētā direktīva būtu jāpārstrādā skaid-
rības dēļ;

tā kā Direktīvas 77/94/EEK pieņemšanu attaisnoja tas, ka
atšķirības starp dažu valstu tiesību aktiem attiecībā uz īpašas
diētas pārtikas produktiem kavēja to brīvu apriti, varēja radīt
nevienlīdzīgus konkurences nosacījumus un tādējādi tieši ietek-
mēt kopējā tirgus izveidi un darbību;

tā kā valstu tiesību aktu tuvināšana sākumā paredzēja izstrādāt
vispārēju definīciju, noteikt pasākumus, kas nodrošinātu patērē-
tāju aizsardzību pret viltojumiem attiecībā uz šo produktu
īpatnībām, un pieņemt noteikumus par minēto produktu mar-
ķēšanu;

tā kā produkti, uz ko attiecas direktīva, ir pārtikas produkti, kā
sastāvs un pagatavošana ir īpaši jāizstrādā, lai apmierinātu
prasības pēc īpašas diētas personām, kurām tie galvenokārt
paredzēti; tā kā tādēļ var būt jāparedz izņēmuma statuss
vispārīgiem vai īpašiem noteikumiem, kas piemērojami pārtikas
produktiem, lai sasniegtu īpašās uzturvērtības mērķi;

tā kā kaut gan īpašas diētas pārtikas produktus, uz ko attiecas
īpaši noteikumi, var efektīvi kontrolēt, balstoties uz visu veidu

pārtikas produktu vispārējām uzraudzības normām, tās ne
vienmēr var attiecināt uz pārtikas produktiem, kuriem nav
šādu īpašu noteikumu;

tā kā šādā gadījumā parastie pieejamie līdzekļi nedod iespēju
kontroles institūcijai pārbaudīt, vai pārtikas produktam tiešām
piemīt tam piedēvētā īpašā uzturvērtība; tā kā tādēļ ir jānodro-
šina, ka vajadzības gadījumā persona, kas atbild par pārtikas
produkta laišanu tirgū, varētu palīdzēt kontroles institūcijai
veikt tās darbības;

tā kā Kopienas noteikumu pašreizējais stāvoklis par papildu
līdzekļiem nosaka, ka šajā direktīvā nav iespējams pieņemt
noteikumus par piedevu izmantošanu īpašas diētas pārtikas
produktos, ja tie nepieder pie kādas no grupām, kas minētas
I pielikumā; tā kā tādēļ šis jautājums būtu pienācīgā kārtā
jāpārskata;

tā kā īpašu direktīvu izstrādāšana, kas ievieš Kopienas notei-
kumu pamatprincipus un to grozījumus, ievieš tehniska rak-
stura pasākumus; tā kā, lai vienkāršotu un paātrinātu procedū-
ru, tos pieņemšana būtu jāuztic Komisijai;

tā kā visos gadījumos, kad Padome pilnvaro Komisiju ieviest
noteikumus attiecībā uz pārtikas produktiem, kas paredzēti
lietošanai cilvēku uzturā, jāparedz kārtība ciešas sadarbības
izveidošanai starp dalībvalstīm un Komisiju Pastāvīgajā pārtikas
komitejā, kas izveidota ar Lēmumu 69/414/EEK ⁽⁶⁾;

tā kā šī direktīva nemaina termiņus, kuru laikā dalībvalstīm
jāizpilda Direktīva 77/94/EEK,

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šī direktīva attiecas uz īpašas diētas pārtikas produktiem.

⁽¹⁾ OV C 124, 23.5.1986., 7. lpp. un OV C 161, 19.6.1987., 12. lpp.⁽²⁾ OV C 99, 13.4.1987., 54. lpp., un OV C 120, 16.5.1989.⁽³⁾ OV C 328, 22.12.1986., 9. lpp.⁽⁴⁾ OV L 26, 31.1.1977., 55. lpp.⁽⁵⁾ OV L 2, 3.1.1985., 22. lpp.⁽⁶⁾ OV L 291, 19.11.1969., 9. lpp.

2. a) Īpašas diētas pārtikas produkti ir pārtikas produkti, kas sakarā ar to īpašo sastāvu vai ražošanas procesu ir skaidri nošķirami no normāla patēriņa pārtikas produktiem, ir piemēroti tiem paredzētajiem uztura nolūkiem un kurus pārdod, norādot šādu piemērotību.

b) Īpašajai diētai jāapmierina prasības pēc īpašas uzturvērtības:

i) noteiktas kategorijas personām, kurām ir traucēts gremošanas process vai vielmaiņa; vai

ii) noteiktas kategorijas personām, kuras ir īpašā fizioloģiskā stāvoklī un tāpēc spēj gūt īpašu labumu, kontrolēti lietojot uzturā noteiktas vielas pārtikas produktos; vai

iii) veselīgiem zīdaiņiem vai maziem bērniem.

2. pants

1. Produktus, kas minēti 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punktā, var raksturot kā "diētiskus" vai "diētai".

2. Marķējot, noformējot un reklamējot parasta patēriņa pārtikas produktus, aizliegts:

a) izmantot vārdu "diētisks", vienu vai kopā ar citiem vārdiem, lai apzīmētu šos pārtikas produktus;

b) visi citi marķējumi vai noformējumi, kas var radīt iespaidu, ka iekļauts kāds no 1. pantā minētajiem produktiem.

3. Tomēr saskaņā ar noteikumiem, kas jāpieņem saskaņā ar 13. pantā paredzēto kārtību, jābūt iespējai norādīt, ja parasta patēriņa pārtikas produktus var izmantot kā produktus īpašai diētai.

Iepriekšminētajos noteikumos var izklāstīt šāda derīguma norādīšanas kārtību.

3. pants

1. Produktu, kas minēti 1. pantā, sastāvam un īpašībām jābūt tādām, lai produktus varētu izmantot paredzētā īpašā diētā.

2. Produktiem, kas minēti 1. pantā, jāatbilst arī visiem obligātiem noteikumiem, kas piemērojami parasta patēriņa pārtikas produktiem, izņemot attiecībā uz produktos izdarīta-

jām izmaiņām, lai nodrošinātu to atbilstību 1. pantā dotajām definīcijām.

4. pants

1. Īpašie noteikumi, kas piemērojami īpašas diētas pārtikas produktu grupām, kuras norādītas 1. pielikumā, jāietver īpašās direktīvās.

Šādas īpašās direktīvas konkrēti var ietvert:

a) svarīgākās prasības, kas attiecas uz produktu sastāvu un īpatnībām;

b) noteikumus attiecībā uz izejmateriālu kvalitāti;

c) higiēnas prasības;

d) atļautās izmaiņas, kā to paredz 3. panta 2. punkts;

e) piedevu sarakstu;

f) noteikumus attiecībā uz marķēšanu, noformējumu un reklamēšanu;

g) paraugu noņemšanas procedūras un analīzes metodes, kas nepieciešamas, lai kontrolētu atbilstību īpašajām direktīvām.

Šādas īpašās direktīvas pieņem:

— attiecībā uz e) apakšpunktu, Padomei rīkojoties saskaņā ar 100.a pantā noteikto kārtību,

— attiecībā uz citiem apakšpunktiem, Padomei rīkojoties saskaņā ar 13. pantā noteikto kārtību.

Noteikumus, kuri var iespaidot cilvēku veselību, pieņem pēc apspriešanās Pārtikas zinātniskajā komitejā, kas izveidota ar Lēmumu 74/234/EK (¹).

2. Sarakstus īpaša nolūka vielām uzturā, kā vitamīni, minerālsāļi, aminoskābes un citas vielas, kas paredzētas pievienošanai īpašas diētas produktiem, kopā ar tām piemērojamiem tīrības kritērijiem un, vajadzības gadījumā, nosacījumus, pie kādiem tās lietojamas, pieņem saskaņā ar 13. pantā noteikto kārtību.

5. pants

Nosacījumus, saskaņā ar kuriem marķēšanā, noformēšanā un reklamēšanā var dot norādes par diētu vai to personu kategoriju, kam ir paredzēti 1. pantā minētie produkti, var pieņemt saskaņā ar 13. pantā noteikto kārtību.

(¹) OV L 136, 20.5.1974., 1. lpp.

6. pants

1. Šā nolikuma 1. pantā minēto produktu marķēšana un izmantotās marķēšanas metodes, noformējums un reklamēšana nedrīkst piedēvēt īpašības vai netieši norādīt, ka šie produkti spēj novērst vai izārstēt cilvēku slimības.

Izņēmuma kārtā un skaidri noteiktos gadījumos var paredzēt atkāpes no pirmās daļas saskaņā ar 13. pantā noteikto kārtību. Izņēmuma statuss var ilgt līdz minētās procedūras pabeigšanai.

2. Pirmais punkts nekavē izplatīt jebkādu derīgu informāciju vai ieteikumus, kas paredzēti tikai medicīnas, uzturzinātnes vai farmācijas speciālistiem.

7. pants

1. Padomes 1978. gada 18. decembra Direktīvu 79/112/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformējumu un reklamēšanu⁽¹⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 89/395/EEK⁽²⁾, piemēro 1. pantā minētiem produktiem saskaņā ar tālāk izklāstītajiem nosacījumiem.

2. Produkta tirdzniecības nosaukumu papildina ar norādi par tā īpašās uzturvērtības raksturojumu, tomēr produktiem, kas minēti 1. panta 2. punkta b) apakšpunkta iii) punktā, tā jāaizstāj ar norādi par nolūku, kādam tie ir paredzēti.

3. Produktu, par kuriem nav pieņemta īpaša direktīva, saskaņā ar 4. pantu, marķējumā arī jāietver:

a) elementu kvalitatīvais un kvantitatīvais sastāvs vai tas īpašo ražošanas procesu raksturs, kas piešķir produktam tā īpašās uzturvērtības;

b) piemītošā enerģētiskā vērtība, izteikta kilodžoulos un kilokalorijās, un ogļhidrātu, olbaltumvielu un tauku saturs 100 gramos vai 100 mililitros tirdzniecībai sagatavota produkta, vai, vajadzības gadījumā, norādītā produkta daudzumā, kas sagatavots patēriņam.

Tomēr, ja enerģētiskā vērtība ir mazāka nekā 50 kilodžouli (12 kilokalorijas) 100 gramos vai 100 mililitros tirdzniecībai sagatavota produkta, šīs ziņas var aizstāt ar vārdiem "enerģētiskā vērtība 100 gramos ir mazāka nekā 50 kilodžouli (12 kilokalorijas)" vai ar vārdiem "enerģētiskā vērtība 100 mililitros ir mazāka nekā 50 kilodžouli (12 kilokalorijas)".

⁽¹⁾ OV L 33, 8.2.1979., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 186, 30.06.1989., 17. lpp.

4. Pieņemot īpašu direktīvu attiecībā uz produktiem, tajā izklāsta arī īpašas prasības šo produktu marķējumam.

8. pants

1. Šīs direktīvas 1. pantā minēto produktu mazumtirdzniecība atļauta tikai iepakotā veidā, un iepakojums pilnīgi pārklāj produktus.

2. Tomēr dalībvalstis drīkst pieļaut atkāpes no šiem noteikumiem, ja, pārdodot produktu mazumtirdzniecībā, tam pievienotas 7. pantā paredzētās sīkākas ziņas.

9. pants

Lai efektīvi oficiāli kontrolētu īpašas diētas pārtikas produktus, kuri nepieder ne pie vienas no 1. pielikumā uzskaitītajām grupām, piemēro šādus īpašus noteikumus:

1) ja iepriekšminēto produktu laiž tirgū pirmo reizi, ražotājs vai importētājs, ja produkts ir ražots trešā valstī, informē kompetento iestādi dalībvalstī, kurā produkts tiks pārdots, iepriekš nosūtot tai produktam izmantotās etiķetes paraugu;

2) kad to pašu produktu pēc tam izlaiž tirgū citā dalībvalstī, ražotājs vai, vajadzības gadījumā, importētājs nodrošina dalībvalsts kompetentai iestādei to pašu informāciju kopā ar pirmā paziņojuma saņēmēja norādījumiem;

3) vajadzības gadījumā kompetentā iestāde pilnvarota pieprasīt ražotājam vai importētājam, ja nepieciešams, uzrādīt izpētes rezultātus, kas apstiprina produkta saskaņu ar 1. panta 2. punktu, kopā ar 7. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzēto informāciju. Ja šis darbs ir iekļauts viegli pieejamā publikācijā, pietiek ar atsaukumi uz šo publikāciju.

4. Dalībvalstis paziņo Komisijai kompetentās iestādes šā panta nozīmē, kā arī jebkuru citu noderīgu informāciju par to.

Komisija publicē šo informāciju *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

Detalizētas normas šā punkta īstenošanai var pieņemt saskaņā ar 13. pantā noteikto kārtību.

5. Četrus gadus pēc šīs direktīvas publicēšanas Komisija aizsūta Padomei pārskatu par šā panta īstenošanu, nepieciešamības gadījumā kopā ar piemērotiem priekšlikumiem.

10. pants

1. Dalībvalstis nedrīkst ierobežot vai aizliegt tirgot 1. pantā minētos produktus to sastāva, ražošanas specifikāciju, noformējuma vai marķējuma dēļ, ja tie izpilda šo direktīvu un, ja nepieciešams, tās direktīvas, kuras pieņemtas, īstenojot šo direktīvu.

2. Šā panta 1. punkts neietekmē attiecīgo valstu noteikumus, kas piemērojami, ja nav pieņemtas direktīvas šīs direktīvas īstenošanai.

11. pants

1. Ja dalībvalstij ir pietiekams pamats secināt, ka īpašas diētas pārtikas produkti, kas nav iekļauti nevienā no 1. pielikumā uzskaitītajām grupām, neatbilst 1. panta 2. punktam vai var apdraudēt cilvēku veselību, kaut gan atrodas brīvā apritē vienā vai vairākās dalībvalstīs, šī dalībvalsts var savā teritorijā uz laiku pārtraukt vai ierobežot šā produkta tirdzniecību. Pamatojot savu lēmumu, dalībvalsts tūlīt par to informē pārējās dalībvalstis un Komisiju.

2. Komisija iespējami drīz izskata attiecīgās dalībvalsts sniegtos pierādījumus, apspriežas ar dalībvalstīm Pārtikas produktu pastāvīgajā komitejā un tūlīt sniedz atzinumu, kā arī veic vajadzīgos pasākumus.

3. Ja Komisija uzskata, ka valstij no veiktajiem pasākumiem jāatsakās vai tie jāgroza, tā sāk 13. pantā minēto procedūru attiecīgo pasākumu pieņemšanai.

12. pants

1. Ja kāda dalībvalsts pēc kādas no īpašo direktīvu pieņemšanas ir ieguvusi jaunu vai pārvērtējusi jau esošo informāciju, un tai ir pietiekams pamats secināt, ka cilvēku veselību var apdraudēt kāds no īpašas diētas pārtikas produktiem, kaut gan tas atbilst attiecīgās īpašās direktīvas nosacījumiem, dalībvalsts var savā teritorijā uz laiku pārtraukt vai ierobežot minēto noteikumu piemērošanu. Pamatojot savu lēmumu, dalībvalsts tūlīt par to informē pārējās dalībvalstis un Komisiju.

2. Komisija iespējami drīz izskata attiecīgās dalībvalsts sniegtos pamatojumus, apspriežas ar dalībvalstīm Pārtikas produktu pastāvīgajā komitejā un tūlīt sniedz atzinumu, kā arī veic vajadzīgos pasākumus.

3. Ja Komisija uzskata, ka šai direktīvai vai īpašajām direktīvām ir vajadzīgi grozījumi, lai varētu pārvarēt 1. punktā minē-

tās grūtības un nodrošināt veselības aizsardzību, tā uzsāk 13. pantā izklāstīto procedūru, lai pieņemtu šos grozījumus. Dalībvalsts, kas pieņēmusi drošības pasākumus, tādā gadījumā var tos turpināt, kamēr pieņem šos grozījumus.

13. pants

Ja jāievēro šajā pantā noteiktā procedūra, priekšsēdētājs vai nu pēc savas iniciatīvas, vai arī pēc kādas dalībvalsts pārstāvja lūguma nodod jautājumu Pārtikas produktu pastāvīgajai komitejai (še turpmāk "Komiteja").

Komisijas pārstāvis Komitejai iesniedz projektu par pasākumiem, kas jāveic. Komiteja sniedz atzinumu par šo projektu laikā, ko priekšsēdētājs var noteikt atkarībā no jautājuma steidzamības. Atzinumu pieņem ar balsu vairākumu, kā noteikts Līguma 148. panta 2. punktā, gadījumos, kad Padomei jāpieņem lēmums pēc Komisijas priekšlikuma. Dalībvalstu pārstāvju balsīm komitejā ir tāda vērtība, kā noteikts minētajā pantā. Priekšsēdētājs nebalso.

Komisija apstiprina paredzētos pasākumus, ja tie saskan ar Komitejas atzinumu.

Ja paredzētie pasākumi nesaskan ar Komitejas atzinumu vai nekāds atzinums nav sniegts, Komisija nevilcinādamās iesniedz Padomei priekšlikumu par veicamajiem pasākumiem. Padome lemj ar kvalificētu balsu vairākumu.

Ja trīs mēnešu laikā pēc tam, kad jautājums iesniegts Padomei, tā nav apstiprinājusi pasākumus, Komisija apstiprina ierosinātos pasākumus.

14. pants

Ar šo ir atcelta Direktīva 77/94/EEK.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās jālasa saskaņā ar korelācijas tabulu, kas dota 2. pielikumā.

15. pants

1. Dalībvalstis groza savus normatīvos un administratīvos aktus tādējādi, lai:

— atļautu tirgot produktus, kas atbilst šai direktīvai, no 1990. gada 16. maija,

— aizliegtu tirgot produktus, kas neatbilst šai direktīvai, no 1991. gada 16. maija.

16. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Briselē, 1989. gada 3. maijā

2. Ja nav 4. pantā minēto direktīvu, 1. punkts neiespaido tos valstu noteikumus, kas piemēroti īpašas diētas pārtikas produktiem.

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
P. SOLBES

I PIELIKUMS

Īpašas diētas pārtikas produktu grupas, kurām īpašus noteikumus pieņem ar īpašām direktīvām ⁽¹⁾

1. Mākslīgā piena maisījumi zīdaiņiem.
2. Piena maisījumi un cita veida papildprodukti.
3. Pārtika maziem bērniem.
4. Pārtikas produkti ar zemu vai pazeminātu enerģētisko vērtību svara kontrolei.
5. Īpašos medicīniskos nolūkos lietojami diētiski pārtikas produkti.
6. Pārtikas produkti ar zemu nātrija saturu, ieskaitot diētiskos sāļus ar zemu nātrija saturu vai bez nātrija.
7. Pārtikas produkti, kas nesatur lipekli.
8. Pārtikas produkti, kas paredzēti intensīvas muskuļu piepūles gadījumos, īpaši sportistiem.
9. Pārtikas produkti personām, kas slimo ar ogļhidrātu vielmaiņas traucējumiem (diabētu).

(¹) Direktīva neattieksies uz produktiem, kuri būs pārdošanā tās pieņemšanas brīdī.

II PIELIKUMS

KORELĀCIJAS TABULA

Direktīva 77/94/EEK	Šī direktīva
1. panta 1. punkts	1. panta 1. punkts
1. panta 2. punkts	2. panta 2. punkts
1. panta 3. punkts	—
2. panta 1. punkts	3. panta 1. punkts
2. panta 2. punkta pirmā daļa	2. panta 1. punkts
2. panta 2. punkta otrā daļa	—
2. panta 3. punkts	2. panta 2. punkts
2. panta 4. punkts	2. panta 3. punkts
3. pants	3. panta 2. punkts
—	4. pants
4. panta 1. punkts	6. panta 1. punkts
4. panta 2. punkts	5. pants
4. panta 3. punkts	6. panta 2. punkts
5. panta 1. punkts	7. panta 1. punkts
5. panta 2. punkta a) apakšpunkts	7. panta 2. punkts
5. panta 2. punkta b) un c) apakšpunkts	7. panta 3. punkta a) un b) apakšpunkts
5. panta 2. punkta d) apakšpunkts	—
5. panta 2. punkta e) apakšpunkts	7. panta 4. punkts
5. panta 3. punkts	—
6. pants	8. pants
—	9. pants
7. panta 1. punkts	10. panta 1. punkts
—	10. panta 2. punkts
7. panta 2. punkts	—
8. pants	—
—	11. pants
—	12. pants
9. pants	13. pants
10. pants	—
11. pants	—
—	14. pants
12. pants	15. pants
13. pants	16. pants
—	1. pielikums